

Maria Biolik

Imiona poddanych klasztoru węgierskiego z 1745 roku

Prace Językoznawcze 10, 5-23

2008

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

ARTYKUŁY

Maria Biolik
Olsztyn

Imiona poddanych klasztoru wigierskiego z 1745 roku**Names of Wigierski convent subjects from 1745**

The article relates to names used in 1745 in the villages of the present-day Suwałszczyzna.

Słowa kluczowe: onomastyka, antroponimia, imię

Key words: onomastics, anthroponymy, given name

Imiona będące przedmiotem analizy pochodzą z dokumentu rękopiśmiennego zatytułowanego: *Inwentarz Ogołny Dobr Funduszowych Klasztoru Wygierskiego Xięży Kamaldulow, przez Generalną Kommissyą J.K.Mci y Rzeczypospolitej sporządzony. Roku 1745*¹. Dokument należy do stylu kancelaryjnego (urzędowego), obejmuje 27 numerowanych stron. Tekst napisany starannie w języku polskim został umieszczony w prostokątnych ramkach. Na ostatniej stronie znajduje się pieczęć i podpis urzędnika królewskiego oraz nazwy godności urzędniczych²: Podczaszy Grodzieyski, Starosta Łozdzieyski, Komisarz J.K.M[ości] y Rzeczy Pospolitey. Zgodnie ze specyfikacją przedstawioną w dokumencie do klasztoru należały miejscowości, w których „Ludzie mieszkaią na Powinnosci ad libitum Konwentu tego”³ oraz inni poddani użytkujący grunty będące własnością

¹ Dokument został zamieszczony w książce K. O. Falk: *Wody wigierskie i huciańskie. Studium toponomastyczne. II: Źródła rękopiśmienne*. Wykonano w zakładach drukarskich Hakana Ohlessona w Lundzie, 1941 r. Dokument zamieszczono jako siódmy, pod nazwą: *Poddaństwo Wygierskie (1745)*. W dalszej części analizy w nawiasie podaję strony dokumentu.

² A. Zajda: *Nazwy urzędników staropolskich (do roku 1600)*, Kraków 1970 wymienia urząd podczaszego ziemskiego, w tym wypadku urząd był związany z Grodnem, urząd starosty z dawnym miasteczkiem Łozdzieje na Suwałszczyźnie (SG V 763), komisarz zaś to „urzędnik czasowy wysyłany w określonej misji i mający specjalne pełnomocnictwa” (Zajda, s. 40).

³ Są to takie miejscowości, jak: Wioska Żywa Woda, Wioska Biała Woda, Miasteczko Suwałki Mańdeburskie, Krzywulka, Wioska Kukowo, Wioska Okuniowiec, Wioska Płociczno, Wioska Leszcze, Wioska Leszczoiska, Piertŷ, Samle ŷ koło Tartaku Mieszkaiący, Ruda Gabrych, Ruda

Klasztoru⁴. W dokumencie zostali wymienieni mieszkańcy dóbr klasztornych zobowiązani do świadczenia różnych powinności na rzecz klasztoru. Pisarz w odniesieniu do poszczególnych wsi⁵ podaje tzw. osiadłość poddanych, wymienia imiona i nazwiska mężczyzn „osiadłych” wraz z rodzinami na wólkach klasztornych. Ważne było dokładne i jednoznaczne określenie użytkownika ziemi, umożliwiające jego identyfikację. Każdorazowo wymieniano nazwę miejscowości i podawano jej status prawny, używając określeń: folwark, wieś czynszowa, osada ogrodników, dwór oraz liczbę przynależnych wółek, np. Folwark Sumowo Włok 12, Wioska Łopuchowo Czyszowa Włok 6 (s. 2), w niektórych wypadkach podano także informacje dotyczące stanu wykorzystania ziemi i jej jakości: Wioska Zelwa Czyszowa Włok 11. W Gruntach piaszczystych y Borem zarosłych, do ktorey Zelwy według Przywileiu należą Włoki Cztery Liszkowskie nazwanych y Dekretami Kommissye Generalnych przysądzonych (s. 3–4), Wioska Daniłowce Czyszowa Włok 12 w Gruntach Zarosłych (s. 3). Dalej następuje tzw. osiadłość poddanych. Pisarz wymienia imiona i nazwiska osób zobowiązanych do świadczeń pieniężnych, pańszczyźnianych i danin w naturze. Przykładowo we wsi Zelwa ową osiadłość tworzą: *Paweł Namietkiewicz, Jędrzey Miszkiel, Jerzy Miszkiel, Matheusz Polewicz, Maciey Milewski, Szymon Polewicz, Jakub Namietkiewicz, Maciey Namietkiewicz, Jerzy Namietkiewicz, Tomasz Namietkiewicz, Maciey Miszkiel, Jakub Miszkiel i Paweł Juszkiewicz*. Dalej w dokumencie została opisana: „Powinnosc według Prawa tey Wsi od Klasztoru Danego. Czynszu z Włoki po Złott 50 na Rok. A ze Grunta piaszczyste, teraz tylko płacą po Złott 30. Podwoda jedna parą koni do Krolewca z Włoki, Morgi i Łąki do tey Wsi należące w puszczy do dispozycyi Dworney. Camry y Pręty według zwyczaiu do Klasztoru co Rok wywozić powinni. Te Wsi od Puszczy JK.MCi Lesnictwa Przelomskiego, Kwatery Pomorskiej odgraniczone,

Płyt, Ruda Zubruwka nowa. „Za prawami Klasztoru Węgierskiego” mieszkają także Rybać w wsiach: Brzyzgle, Białe, Słupie oraz ludzie we wsiach zwanych *Nowe Kultury*. Są to: Wioska Osinki, Wioska Potasznia, Wioska Brodŷ, Wioska Ossowa, Wioska Prudzisko, Wioska Dubowa, Wioska Krzywe, Wioska Sobolewo, Wioska Krasne, Wioska Reminkinie (s. 1).

⁴ W 1667 r. Jan Kazimierz królewskim przywilejem ofiarował wyspę Wigry zakonowi kamedułów. Eksploatacja puszczy przynosiła kamedułom wielkie dochody, co uczyniło klasztor najbogatszym w Polsce. W 1710 r. August II część dóbr kameduльskich włączył z powrotem do królewskich. W rękach kamedułów wigierskich w XVIII w. znajdowało się miasto Suwałki, 11 folwarków, 56 wsi, kilkanaście dużych jezior, 60 łąk kośnych, 6 młynów, 404 barcie oraz liczne gorzelnie, browary, smolarnie, popielarnie. W 1796 r. władze pruskie skonfiskowały majątek kamedułów wigierskich.

⁵ Wsie i folwarki przynależne do klasztoru wigierskiego to: Folwark Sumowo, Wioska Łopuchowo, Wioska Daniłowce, Wioska Białowiersnie, Wioska Zelwa, Folwark Wolka z Ogrodnikami, Rudniki, Kamionka, Malinowka, Zuśno, Choćki, Rebelinszczyzna, Lebedzin, Wykowszczyzna alias Lebedziowo, Babince, część wsi Obuchowo (W teŷ Wsi teraz jest Folwark. Poddanych alias Ogrodnikow pod OO. Kamaldulami mieszkaiących zastalismŷ Czterech), Żydomla, Zawadzice, Sowołowska, Wioska Proleyki, Rakowice, Szkieblowo, Rudawka, Rŷnkoŷce, ŷ Wolka, Zabickie, Staroŷynce z Lichosielcami.

to jest Morgi pod Puszcza ę leżące iako wyzey, mianowicie Sumowo, Łopuchowo, Daniłowce, Białowiersnie y Zelwa z Włokami Liszkowskiemi”.

Pomimo starannego pisma urzędnika, ustalenie prawidłowej formy imion, a zwłaszcza nazwisk, było w niektórych wypadkach trudne. Dotyczyło to przede wszystkim onimów zaczynających się na *J* i *S*, które pisarz oznaczał podobnymi literami, np. *Juszkiewicz* / *Suszkiewicz*, *Sanicki* / *Janicki*. Trudności sprawiało też odróżnienie wielkiej litery *H* od liter *Il* np. *Hilikowicz* / *Ilikowicz* oraz w niektórych wypadkach, gdy pismo było mniej staranne, liter: *e o*. Litera *y* służyła do oznaczania *j*: np. *Mikolaÿ*, *Macieÿ*, *Bartłomieÿ* i *y* np. *Wysocki*, *Jerzÿ*, *Szÿmon*, *Ładÿszkiewicz*. Znaki diakrytyczne nad *y* oraz *s*, *z*, *c* bardzo często pomijano, literę *j* oznaczano przez *i*, np: *iest*. Połączenie głosek *ks* zapisywano literą *x*, np. *Alexi*, *Maxim*. Pisarz przy każdej wsi, podając dane identyfikacyjne użytkownika gruntu, na pierwszym miejscu umieszczał imię, po nim nazwisko, np.: *Jan Juszkiewicz*. W kilku wypadkach dodano dodatkowe określenia np.: *Franciszek Daniłowicz drugi*, *Łukasz Koziół drugi*, *Chwedor y Anton bliźniakowie Wieś Sowolewska* (s. 17).

Poddani klasztoru wymieniani w dokumencie mają najczęściej podane pełne imiona i nazwiska. Zdarza się jednak, że imię zostało pominięte, a identyfikacji służy samo nazwisko, np. *Żukowski* w wiosce Łopuchowo (s. 2), *Maximiec* we wsi Wolka (s. 23). Są też przypadki pominięcia nazwisk, np.: *Kazimierz* we wsi Wolka (s. 23). W jednym wypadku we wsi Sowolewska (s. 17) pominięto nazwisko, a imię podano w dopełniaczu: *Hryhosia*⁶. Zdarza się również, że identyfikacji służą nazwy opatrzone określeniami ukazującymi powiązania rodzinne, np.: *Jozef Pasierzb Szÿmka*, *Ławryn Siemieniako Sÿn Kostuszow* lub w wypadku, gdy więcej osób zobowiązanych jest do odpowiedzialności za użytkowane dobra, wymieniane są imiona braci, np: *Marko y Jasko Derbiszowie*, nazwisko i dodatkowe określenia, np: *Rabszczyńscy Bracia przy Matce*. W kilku wypadkach odpowiedzialność za użytkowane dobra spoczywała na wdowach. Ich identyfikacji służyły zapisy typu: *Łabeyszczyzna Wdowa*, *Pakowlowa Wdowa*, *Wasilowa Chowkowa Wdowa*, *Jakubowa Kozłowa Wdowa*, *Julechowa Wdowa*. Przy określeniach wdów formę żeńską od męskiej tworzą sufiksami *-ina*, *-owa*, w jednym przypadku nazwisko *Nowicki* w formie żeńskiej: *Nowicka* z końcówką *-a*, opatrzone określeniem dodatkowym: *Nowicka Wdowa z Sÿnami*.

Łącznie w dokumencie podano dane osobowe 536 osób, w tym imiona 530 osób. Dwa zapisy zostały zamazane i nie udało się ich odczytać.

⁶ W dokumencie wskazano, kto jest użytkownikiem klasztornej ziemi, forma *Hryhosia* powstała w wyniku elipsy miary powierzchni: *włoka*. Termin *włoka* był w XVIII w. w szerokim użyciu na Mazowszu i wschodnich terenach Rzeczypospolitej. Mikrotoponimy służące do określania włości zostały omówione w pracy *Funkcja identyfikacyjna nazw własnych w dobrach kamedułów wigierskich na Suwalszczyźnie* (w druku).

Słownik imion

W słowniku hasła ułożono alfabetycznie. Postaci hasłowe imion podano w formach zapisanych w dokumencie, artykuł hasłowy rozpoczyna forma imienia najczęściej używana na tym terenie, po niej podano inne odmiany lokalne w kolejności zależnej od częstości użycia. W jednym artykule hasłowym zgromadzono wszystkie warianty fonetyczne i graficzne oraz formy słotwórcze imion polskich i wschodniosłowiańskich, podano też frekwencję użyć poszczególnych form⁷. W artykule hasłowym zamieszczono poświadczenie imienia wraz z drugim określeniem⁸, nazwę wsi w formie zapisanej w dokumencie i w nawiasie numer strony. Warianty fonetyczne imion umieszczono w jednym hasle, ale wszystkie odmienne formy słotwórcze opatrzone odsyłaczem. Przy każdej nazwie osobowej podano uwagi i wyjaśnienia form imiennych oraz odsyłacze do literatury.

Adam 4: Adam Dacko, Zušno (7); Adam Hrechorowicz, Zawadzice (15); Adam Kuryszka, Sowolewska (16); Adam Omielanow, Sowolewska (17) – imię chrz. *Adam* (Malec 1994, s. 177).

Aleksiey 6, Oles 4, Alexi 1, Olexiey 1: Aleksiey Bizur, Zýdomla (14); Aleksiey Býrda, Zýdomla (13); Alexsiey Nowik, Zýdomla (13); Alexi Zabicki, Łopuchowo (2); Alexiey Baýdziuk, Sowolewska (16); Alexiey drugi Baýdziuk, Sowolewska (16); Alexiey Hanczar, Szkiebłowo (22), Oles Borys, Zawadzice (14); Oles Chortowski, Zýdomla (13); Oles Maniuta, Zawadzice (14); Oles Patrýmól, Zawadzice (15); Olexiey Rusinczyk; Zabickie (24) – imię chrz. *Aleksy* (Malec 1994, s. 181), tylko raz zapisane jako: *Alexi* (= Aleksy), częściej było używane w formie wsł. *Aleksiej* jak Timofiej, zakończone na *-ej*, z wsł. wymianą *-ij>-ej*. M. Malec nie notuje w dobie stpol. formy *Aleksiej* (Malec 1994, s. 72). Nagłosowe *A-* zastąpiono przez *O-*, por. formę *Oleksiej*, *Oleś*. Używano polskiej formy zdrobniającej *Oles* (= Oleś), z suf. *-eś*, por. *Ol-ek*, *Ol-ech*, której podstawą teoretycznie mogło być imię Aleksander, ale imię to w tym dokumencie nie było notowane.

Alexi zob. Aleksiey

Andruk zob. Andrzej

Andrus zob. Andrzej

Andrzej 20, Jędrzej 9, Andruk 1, Andrus 2: Andruk Hawrylik, Rakowice (20); Andrus Supronik, Rakowice (20); Andrus Szwiec, Szkiebłowo (22); Andrzej

⁷ Szczegółowe omówienie częstości użycia poszczególnych imion męskich w dobrach kamedułów wigierskich będzie przedmiotem innego artykułu.

⁸ Nazwiska i tzw drugie określenia dodatkowe mieszkańców dóbr kamedułów wigierskich w XVII i XVIII w. będą omówione w innej pracy.

Przełomieć, Białowiersnie (3); Andrzej Harasimik, Rakowice (20); Andrzej Bie-
 nic, Malinówka (7); Andrzej Bonda, Sowolewska (16); Andrzej Cereszko, So-
 wolewska (16); Andrzej Czerewacz, Sowolewska (16); Andrzej Czyl, Rynkow-
 ce (23); Andrzej Dzienisik, Szkieblowo (22); Andrzej Gałęda, Proleyki (18);
 Andrzej Haraburda, Proleyki (18); Andrzej Koszczyk, Sowolewska (16); An-
 drzej Kozioł, Sowolewska (16); Andrzej Krawiec, Wolka (23); Andrzej Ma-
 cwieńczyk, Rakowice (20); Andrzej Oleszczyk, Proleyki (17); Andrzej Pukało,
 Żydomla (13); Andrzej Siwec, Zawadzice (14); Andrzej Szananaŷko, Żydomla
 (13); Andrzej Taranko, Zawadzice (14); Andrzej Zygmunt, Zawadzice (14);
 Jędrzej Gutowski, Kamionka (6); Jędrzej Borkowski, Zušno (7); Jędrzej Ła-
 dyszkiewicz, Folwark Wolka z Ogrodnikami (4); Jędrzej Miszkiel, Zelwa (4);
 Jędrzej Rzadkiewicz, Choćki (8); Jędrzej Topolski, Kamionka (6); Jędrzej Wo-
 ronka, Babince (9); Jędrzej Zakrzewski, Kamionka (6); Jędrzej Zukowski,
 Choćki (8) – imię chrz. Andrzej, łac. Andreas, używane w stpol. jako: Andrach,
 Andrasz, Andrek, Andro itd. oraz Jędrzech, Jędrzych, Jędrzyca, Jędrzyl itd. (Ma-
 lec 1994, s. 184–185). Imię zapisano w formie Andruk z suf. *-uk* i Andrus z suf.
-us od podstawy Andro. Forma Jędrzej powszechna w języku polskim zawiera
 w nagłosie protetyczne *J* i ma wymowę nagłosowego *Jan-* > *Ję-*.

Antoni 4, Anton 1: Anton Rochaczuk, Sowolewska (17); Antoni Bartŷk,
 Żydomla (13); Antoni Boutralik, Wolka (23); Antoni Kurŷna, Choćki (8); Anto-
 ni Obodziak, Folwark Wolka z Ogrodnikami (4) – imię chrz. Antoni, łac. An-
 tonius (Malec 1994, s. 186). Forma wsł. Anton, cerk. Antonij (Tichoniuk 2000,
 s. 70).

Audakim 1: Audakim Kurŷło Zawadzice (14) – od im. chrz. Awdacy, łac.
 Audacius, św. Audaks (Malec 1994, s. 189–190), por. brus. Eudokim i imię
 żeńskie Audokima (Tichoniuk 2000, s. 85).

Bartłomiej 3, Bołtruk 1: Bartłomiej Gurski, Rudniki (5); Bartłomiej
 Hanc, Zušno (7); Bartłomiej Łankowski, Choćki (8) Bołtruk Siemieniak, Zawa-
 dzice (14) – imię chrz. Bartłomiej (Malec 1994, s. 194). Bołtruk od Bartłomiej
 z suf. *-uk*, por. w nazwisku Bałtro, Bałtroczyk, Bałtromiuk, Bałtrosz, Bałtrosze-
 wicz itd. (SNWP I 151–152). W XVII w. notowano nazwisko Bałtromiejowicz
 i Bałtrukiewicz od im. Bałtruk // Bołtruk od Bartłomiej przejętego jako Bałtro-
 miej (NOB I 23). Na pograniczu polsko-białoruskim imię Bałtromiej i formę
 Bałtruk notuje B. Tichoniuk (Tichoniuk 2000, s. 74).

Bazył, Bazyli zob. Wasil

Benedŷkt 1: Benedŷkt Czerewacz, Sowolewska (17) – imię chrz. Bene-
 dykt (Malec 1994, s. 197).

Bogusław 1: Bogusław Guziuk, Proleyki (18) – stpol. imię dwuczłonowe
 Bogusław.

Bołtruk zob. Bartłomiej

Chodzieŷ 1: Chodzieŷ [?] Czŷżowski, Zušno (7) – z suf. *-ej*⁹ od Chodŷ a to od Teodot, łac. Theodotus, cerk. Fieodot, używane w formach: Chod, Chodko, Chodot, Chodŷ (Tichoniuk 2000, s. 137).

Chwałuk 1: Chwałuk Mikołajewicz Zawadzice (15) – od stpol. imienia dwuczłonowego typu Chwali-bog, Chwali-mir, por. stpol. Chwalech, Chwałęta, Chwałik, Chwałisz itd. (Malec 1982, s. 66), tu z suf. *-uk* od pierwszego członu *Chwał-* / *Chwał-*. Por. nazwiska Chwalko, Chwalewic, Chwalejewicz (NOB I 57).

Chwedor 17, Chwidor 1: Chwedor Korzenczuk, Zŷdomla (14); Chwedor ŷ Anton bliźniakowie, Sowolewska (17); Chwedor Baŷdziuk, Sowolewska (16); Chwedor Bobrŷk, Sowolewska (16); Chwedor Budrŷca, Sowolewska (17); Chwedor Bułach, Sowolewska (16); Chwedor Guray, Rakowice (20); Chwedor Harasimik, Rakowice (20); Chwedor Kalenik, Obuchowo (11); Chwedor Leżŷm, Sowolewska (17); Chwedor Mię kac z, Zŷdomla (13); Chwedor Mŷszka, Zawadzice (14); Chwedor Omielanow, Sowolewska (17); Chwedor Sawka, Sowolewska (15); Chwedor Szananaŷko, Zŷdomla (14); Chwedor Winnik, Szkieblowo (22); Chwedor Zygmunt, Zawadzice (14); Chwidor Baniuk, Sowolewska (16) – im. chrz., w formie wsł. Chwedor (: Chwiedor, Fiedor), cerk. Fieodor (Tichoniuk 2000, s. 136). Polskim odpowiednikiem jest im. Teodor, łac. Theodorus (Malec 1994, s. 330).

Cimoch 5: Cimoch Oleszczyk, Proleyki (18); Cimoch Czerewacz, Sowolewska (16); Cimoch Multan, Sowolewska (15); Cimoch Niechwiedko, Zŷdomla (14); Cimoch Zabicki, Zabickie (24) – im. chrz., por. brus. Cimoch, Cimosz, Cimaŷej, Cimochwiej, Timofiej (Biryła I 160). Jest to adaptacja im. Tymoteusz, łac. Timotheus, cerk. Timofiej lub im. Tymo, łac. Timon, Timo, w dobie stpol. nie notowane w formie Cimoch. (Malec 1994, s. 334, 335). Por. nazwisko Cimosz-kowa od n. os. Cimoszuk (: im. Cimosz < cerk. Timofiej) (NB 97). Na pograniczu polsko-białoruskim od imienia Tymon, łac. Timon, cerk. Timon tworzono formy hipokorystyczne Cima, Tima, od Tymoteusz formy: Cimoch, Cimosz, Cyma oraz Tymoch, Timoch i inne (Tichoniuk 2000, s. 140).

Daniel zob. Daniło

Daniło 10, Daniel 1: Daniel Druzba, Rudniki (5); Daniło Chwał, Zawadzice (15); Daniło Doroszczyk, Rakowice (20); Daniło Harasimik, Rakowice (20); Daniło Kleć, Sowolewska (15); Daniło Kouhan, Zŷdomla (13); Daniło Mikusko, Sowolewska (16); Daniło Pietrewicz, Sowolewska (16); Daniło Pŷpka, Zŷdomla (13); Daniło Slinko, Szkieblowo (22); Daniło Szostaczek, Rakowice (20) – im. chrz. Daniel w formie wsł. Daniło (Malec 1994, s. 206).

⁹ Sufiks *-ej* w dobie stpol. łączył się z tematem pełnym i skróconym, por. imiona nim derywowane: *Pietrzej*, *Stachej* (od Eustachy). Skrócenia *Ardej*, *Hardej* (od Ardalion), *Oleŷej*, *Siemiej* zapisano na Kresach południowo-wschodnich (Malec 1994, s. 119).

Dawid 1: Dawid Guziuk Szkiebłowo (22) – im. chrz. Dawid (Malec 1994, s. 207).

Dominik 1: Dominik Kaznodzieyczyk Folwark Sumowo (2) – im. chrz. Dominik (Malec 1994, s. 208).

Dziemid 2: Dziemid Krzysiuk Szkiebłowo (21); Dziemid Moysa Szkiebłowo (21) – im. wsł. Dziemid, cerk. Diomid, por. nazwiska: Dziemidowicz, Dziemidyk (NOB I 86). Imię Dziemid pochodzi od imienia Diomedes, wsł. Diemid, na terenach polsko-białoruskiego pogranicza występowało w formach: Demid, Diemid, Djomid i Dziemid (Tichoniuk 200, s. 80).

Dzienis 1: Dzienis Kiecun Szkiebłowo (22) – im. wsł. Denis, Dzienis, cerk. Dionisij, im. chrz. Dyjonizy (Malec 1994, s. 209). Imię Dionizy, łac. Dionysius na pograniczu polsko-białoruskim występowało jako: Denis, Denisko, Deonizy, Desko, Desz, Dzienis, Dzenis itd. (Tichoniuk 2000, s. 80).

Eliasz 3: Eliasz Harasimik, Rakowice (20); Eliasz Moszczÿk, Szkiebłowo (21); Eliasz Nowik, Obuchowo (11) – im. chrz. Eliasz, łac. Elias (Malec 1994, s. 211). Por. nazwisko Eliasik (NOB I 88).

Filip 2: Filip Kozarÿn, Sowolewska (17); Filip Rusiecki, Zušno (7) – im. chrz. Filip (Malec 1994, s. 216).

Franciszek 12: Franciszek Baran, Choćki (8); Franciszek Chorÿk, Sowolewska (16); Franciszek Danielowicz, Zušno (7); Franciszek Danilowicz drugi, Zušno (7); Franciszek Gierÿcz [?], Zušno (7); Franciszek Gurski, Rudniki (5); Franciszek Jaglinski, Choćki (7); Franciszek Kaczanowski, Malinowka (6); Franciszek Kurowski, Staroÿnce (25); Franciszek Milewski, Malinowka (7); Franciszek Popławski, Zušno (7); Franciszek Rudak, Malinowka (6) – im. chrz. Franciszek (Malec 1994, s. 218–219).

Frydrÿch 1: Frydrÿch Staniszewski, Rudniki (5) – im. chrz. Frydrych pochodzenia niemieckiego (Malec 1994, s. 219–221), dziś Fryderyk.

Gabriel zob. Gabrus lub Gabrus

Gabrus lub Gabrus 3, Hawrus 2, Gabrÿel 1: Gabrus Bugleda [?] Rakowice (20); Gabrus Marchaczuk, Staroÿnce (25); Gabrus Sznurko, Szkiebłowo (22); Gabrÿel Juszkiewicz, Białowiersnie (3), Hawrus Maniuk, Sowolewska (16); Hawrus Romaszko, Sowolewska (16) – im. chrz. Gabriel, łac. Gabriel, wsł. Hawryło adaptowane też w formie Gawrzyjał (Malec 1994, s. 222), forma Gabrus lub Gabrus z suf. *-us* lub *-us*, Hawrus w formie skróconej z suf. *-us* od wsł. Hawryło. Por. nazwisko Hawra od im. Hawr, wsł. Hawryła (NOB I 109). Na pograniczu polsko-białoruskim imię było używane w formach: Habryło, Hauriło, Hawryło oraz Hacko, Hacuk, Hacuta, Hacz, Haczko, Haurÿs, Hawryś itd. (Tichoniuk 2000, s. 92).

Grzegorz zob. Hryhor

Hawrus zob. Gabrus lub Gabrus

Hryhor 8, Grzegorz 5, Hryhoś 1: Grzegorz Budryca, Sowolewska (16); Grzegorz Jędrzejko, Rudniki (5); Grzegorz Lezym, Sowolewska (17); Grzegorz Sadowski, Rudniki (5); Grzegorz Samson, Folwark Sumowo (2); Hryhor Bakieŭ, Rakowice (20); Hryhor Hanczar, Szkiebłowo (21); Hryhor Hanczaruk, Starożyńce (25); Hryhor Harasimik, Rakowice (20); Hryhor Harasimik, Rakowice (20); Hryhor Kozioł, Zŷdomla (13); Hryhor Mikłosz, Proleyki (18); Hryhor Trzeciak, Szkiebłowo (22); Hryhosia, Sowolewska (17) – im. chrz. Grzegorz, wsł. Hryhor (Malec 1994, s. 228–229). Hryhoś z suf. *-oś* od Hryhor. Forma Hryhosia w gen. sg. od Hryhoś. Cerk. Grigorij używane jako Chrehor, Chrin, Chryhor, Chryn, Gregor, Greś, Grygor, Grzes, Hrehorrij, Hricko, Hricz itd. (Tichoniuk 2000, s. 93).

Iwa zob. Jan

Iwan zob. Jan

Jacko 1: Jacko Sienko, Zŷdomla (14) – im. chrz. Jacko noszone przez Polaka mogło zostać utworzone hipokorystycznym suf. *-ko* od formy Jac(z) skróconej od Hiacynt z łac. Hyacinthus, por. Jaczko, Jac(z)ek (Malec 1994, s. 236, 240). Noszone przez Białorusina może być formą skróconą imienia Jakub, cerk. Iakow, por. imiona notowane na pograniczu polsko-białoruskim: Jac, Jacko, Jacuta, Jacz, Jaczko, Jaćko (Tichoniuk 200, s. 98). Nazwisko Sieńko może wskazywać na Białorusina, ale w tej formie imię ma charakter jednostkowy, zamieszczono je w osobnym haśle.

Jakim 7: Jakim Bułach, Sowolewska (17); Jakim Danileczyuk, Zawadzice (15); Jakim Hryń, Zawadzice (15); Jakim Magało, Zŷdomla (13); Jakim Nowicki, Zŷdomla (13); Jakim Rataszewicz, Sowolewska (17); Jakim Szananaŭko, Zŷdomla (14) – im. chrz. w formie wsł. Jakim, pol. Joachim, por. strus. Jakim (Malec 1994, s. 253–254).

Jakow zob. Jakub

Jakub 18, Jakob 3, Jakow 2: Jakob Chołdak, Malinówka (7); Jakob Mikuszka, Zawadzice (15); Jakob Sidor, Choćki (8); Jakow Kuczeniuk, Sowolewska (17), Jakow Trochimow, Sowolewska (17); Jakub Bułach, Sowolewska (17); Jakub Choŭnicki, Zŷdomla (13); Jakub Choŭnicki, Zŷdomla (14); Jakub Gordziuk, Zawadzice (14); Jakub Marcinowski, Kamionka (6); Jakub Michalczuk, Daniłowce (3); Jakub Milewski, Rudniki (5); Jakub Miszkiel, Wioska Zelwa (4); Jakub Namiećkiewicz, Zelwa (4); Jakub Rzodkiewicz, Rudniki (5); Jakub Rŷbakiewicz, Kamionka (6); Jakub Sadowski, Kamionka (6); Jakub Smolski, Szkiebłowo (22); Jakub Starzyński, Folwark Wolka z Ogrodnikami (4); Jakub Topolski, Kamionka (6); Jakub Wasilczyk, Rudawka (22); Jakub Wysocki, Zuśno; (7); Jakubowa Kozłowa Wdowa, Zŷdomla (13) – im. chrz. Jakub, notowane też w formie Jakob i wsł. Jakow (Malec 1994, s. 240).

Jan 32, Jasko 19, Janko 6, Iwan 9, Iwa 1, Janusz 1: Iwa Budryca, Sowolewska (17); Iwan Czerewacz, Sowolewska (17); Iwan Lŷszko, Zawadzice (15); Iwan Pankiewicz, Sowolewska (17); Iwan Pietrowicz, Sowolewska (15);

Iwan Pzulp [?], Sowolewska (15); Iwan Rataszewicz, Sowolewska (17); Iwan Romaszko, Sowolewska (16); Iwan Sawka, Sowolewska (17); Iwan Szwaniuk, Szkiebłowo (22); Jan Bogut, Kamionka (6); Jan Chędoszka, Babince (9); Jan Chmielewski, Kamionka (6); Jan Czerwiński, Kamionka (6); Jan Czymbier, Zydomla (14); Jan Gorło, Rudniki (5); Jan Iwaniuta, Rudawka (22); Jan Jankowski, Rebelinszczyzna (8); Jan Juszkiewicz, Białowiersnie (3); Jan Kibitel, Malinówka (7); Jan Laskowski, Rudniki (5); Jan Łożymirski, Malinowka (6); Jan Michaluk, Kamionka (6); Jan Miecielica, Zydomla (13); Jan Modzelewski, Rudniki (5); Jan Olszewski, Rudniki (5); Jan P[dalsza część nazwiska rozmazana] Malinowka (6); Jan Pawłowski, Rudniki (5); Jan Raczkowski, Rudniki (5); Jan Sadowski, Choćki (8); Jan Sapięha, Rakowice (20); Jan Stabinski, Rynkowce (23); Jan Staniszewski, Rudniki (5); Jan Stankiewicz, Rudniki (5); Jan Topolski, Kamionka (6); Jan Woronka, Rudniki (5); Jan Wondolek, Rudniki (5); Jan Woŷdak, Choćki (8); Jan Wysocki, Rudniki (5); Jan Zabelaka, Folwark Wolka z Ogrodnikami (4); Jan Zajęczkowski, Rakowice (20); Jan Zukowski, Kamionka (6); Janko Gorayczyk, Rakowice (20); Janko Guziuk, Szkiebłowo (21); Janko Kalenik, Obuchowo (11); Janko Krawczenia, Sowolewska (16); Janko Maleiewicz, Sowolewska (17); Janko Swiokła, Sowolewska (17); Janusz Werecielnik Szkiebłowo (22); Jasko Apatayko [?], Sowolewska (16); Jasko Bieły, Zydomla (13); Jasko Dobryianiec, Sowolewska (16); Jasko Haponik, Rakowice (20); Jasko Hrŷń, Zawadzice (15); Jasko Jaroszŷk, Sowolewska (16); Jasko Julech, Proleyki (18); Jasko Koziel, Zydomla (13); Jasko Koziol, Sowolewska (16); Jasko Koziol, Zydomla (13); Jasko Makarewicz, Zawadzice (14); Jasko Mazur, Szkiebłowo (21); Jasko Orzoł, Zawadzice (14); Jasko Owienko, [?] Sowolewska (16); Jasko Pokornik, Zawadzice (14); Jasko Połowko, Zawadzice (14); Jasko Pŷpka, Sowolewska (16); Jasko Słoninka, Staroŷynce (25); Marko y Jasko Derbiszowie, Sowolewska (17) – im. chrz. Jan, wsł. Iwan, skrócone Iwa, Iwo, Wan itd. (Malec 1994, s. 239). Janko od Jan z suf. *-ko*, Janusz od Jan z suf. *-usz*, Jasko od formy Jas lub Jaś z suf. *-ko*. Formy Jasko, Jaśko, Januszko, Iwaśko, Iwaszko i inne, są często spotykane na pograniczu polsko-białoruskim (Tichoniuk 2000, s. 98–99).

Janko zob. Jan

Janusz zob. Jan

Jarmosz 2: Jarmos Hrŷń, Zawadzice (14); Jarmosz Hoynicki, Zawadzice (14) – Jarmos lub Jarmosz z suf. *-osz* (forma Jarmos może z mazurzeniem, wymowa *s* za *sz*) od Jarmoła, im. chrz. Jermoła, wsł. Jermoła, Hermoła, Jarmoła (Malec 1994, s. 251).

Jasko lub **Jaśko** zob. Jan

Jerzy 7, Jurko 3: Jerzŷ Boutralik, Wolka (23); Jerzŷ Lesniewski, Daniłowce (3); Jerzy Lis, Kamionka (6); Jerzŷ Łuczniak, Daniłowce (3); Jerzŷ Miszkiel, Zelwa (4); Jerzy Namieŷkiewicz, Zelwa (4); Jerzŷ Stelmach, Babince (9); Jurko Panasowicz, Osiađłość w Lichosielcach (25); Jurko Rochaczuk, Sowolewska (17);

Jurko Szwiec, Rudawka (22) – im. chrz. Jerzy, łac. Georgius, notowane w stpol. w różnych formach hipokorystycznych, też w formie Jurko od Jur, a to od wsł. Jurij z suf. *-ko*.

Jędrzej zob. Andrzej

Jozef 12: Jozef Bartýk, Zýdomla (13); Jozef Blankowski, Choćki (8); Jozef Czezyk, Zýdomla (14); Jozef Hoýnicki, Zýdomla (13); Jozef Kiszka, Zýdomla (13); Jozef Krzywicki, Zabickie (24); Jozef Nowakowski, Malinówka (7); Jozef Obodziak, Folwark Wolka z Ogrodnikami (4); Jozef Pasierzb Szýmka, Rudawka (22); Jozef Połowiec, Sowolewska (17); Jozef Potroýko, Sowolewska (16); Jozef Słabysz, Zýdomla (13) – im. chrz. Jozef, dziś Józef.

Julech 1: Julechowa Wdowa, Proleyki (18) – im. chrz. skrócone, utworzone suf. *-ech* od Jul, Julian lub Juliusz. Jest to określenie kobiety – wdowy – utworzone od imienia męża, zapisane w formie żeńskiej Julechowa.

Jurko zob. Jerzy

Karp 1: Karp Kleć, Sowolewska (15) – od Polikarp. W dobie stpol. też Karp, wśród świętych: Karp, uczeń św. Pawła (Malec 1994, s. 258).

Kasper 1: Kasper Wądołowski, Rudniki (5) – imię chrz. Kasper (Malec 1994, s. 258–259).

Kazimierz 7: Kazimierz Czýmber, Zýdomla (14); Kazimierz Hutaý, Sowolewska (16); Kazimierz Lipinski, Zušno (7); Kazimierz Omilian, Folwark Wolka z Ogrodnikami (4); Kazimierz Pierwuszka, Szkiebłowo (21); Kazimierz Polewicz, Białowiersnie (3); Kazimierz, Wolka (23) – im. stpol. Kazimir (Malec 1982, s. 70).

Kondrasz 3: Kondrasz Budrýca, Sowolewska (16); Kondrasz Danisik, Zabickie (24); Kondrasz Zýłka, Szkiebłowo (22) – im. chrz. Kondrat (Malec 1994, s. 263). Forma Kondrasz z suf. *-asz* od Kondrad.

Kostus 2, Kosciuk 1: Kosciuk Koziół, Sowolewska (16); Kostus Siemieniaka, Zawadzice (14); Kostus Bobko, Zawadzice (15) – formy im. chrz. Konstantyn, por. znane już w stpol. formy hipokorystyczne: Kost, Kosta (Malec 1994, s. 264). Forma Kosciuk z suf. *-uk* od Kost(ek), Kostus lub Kostuś z suf. *-us* lub *-uś* od Kost(ek).

Kosciuk zob. Kostus

Krzysiuk zob. Krzysztof

Krzysztof 3, Krzysiuk 1: Krzysiuk Drozdziuk, Wolka (23); Krzýsztof Kitlewski, Zušno (7); Krzýsztof Laudanski, Zušno (7); Krzysztof Zdun, Zušno (7) – im. chrz. Krzysztof z Krzysztofor (Malec 1994, s. 266–267). Forma Krzysiuk z suf. *-uk* od Krzyś.

Lauryn zob. Ławryn

Leon 1: Leon Winnik, Szkiebłowo (22) – im. chrz. Leo, Leon (Malec 1994, s. 270).

Ławreń zob. Ławryn

Ławruk zob. Ławryn

Ławruś zob. Ławryn

Ławryn 6, Wawrzyniec 4, Ławruk 2, Lauryn 1, Ławreń 1, Ławruś 1:

Ławruk Krz̄ywicki, Starożyńce (25); Ławruk Niedzwiedzki, Z̄ydomla (13); Ławreń Oroł, Z̄ydomla (13); Ławruś Slinko, Szkiebłowo (22); Ławryn Siemieniaka, Zawadzice (14); Ławr̄yn Bobko, Zawadzice (14); Ławr̄yn Kiziewicz, Rakowice (20); Ławr̄yn Kr̄yński, Z̄ydomla (13); Ławryn Morda, Rudawka (22); Ławryn Siemieniako S̄yn Kostuszow, Zawadzice (15); Laur̄yn M̄yszka, Starożyńce (25); Wawrz̄yniec Kosiła, Zušno (7); Wawrzyniec Mirczacki, Rudniki (5); Wawrz̄yniec Rytelo, Zušno (7); Wawrzyniec Zienowicz, Malinowka (6) – im. chrz. w dobie stpol. Ław(e)r (Malec 1994, s. 271), wsł. Ławryn, cerk. Ławrentij, por. nazwiska Ławryn, Ławrynowicz, Ławrynow i inne (NOB I 212). Forma Ławreń z suf. *-eń* od Ław(e)r, Ławruk z suf. *-uk*, Ławruś z suf. *-uś* od podstawy Ław(e)r. Lauryn z suf. *-yn* od im. chrz. Laurencjusz, stpol. Wawrzyniec (Malec 1994, s. 339). Na pograniczu polsko-wschodniosłowiańskim imiona łac. Laurus i Laurencjusz często mieszano, używano formy brus. Laurencij, Lauryn (Tichoniuk 2000, s. 109).

Łukasz 9: Łukasz Axenty, Z̄ydomla (13); Łukasz Cz̄yl, R̄ynkowce (23); Łukasz Dziekanowski, Zušno (7); Łukasz Klimowicz, Z̄ydomla (13); Łukasz Koziół drugi, Z̄ydomla (13); Łukasz Koziół, Z̄ydomla (13); Łukasz Markowski, Kamionka (6); Łukasz Okuła, Zawadzice (15) – im. chrz. Łukasz (Malec 1994, s. 273).

Maciej 18: Maciej [?]arskowski, Choćki (7); Maciej Namiętkiewicz, Zelwa (4); Maciej Pietrewicz, Sowolewska (16); Maciej Wasilewski, Kamionka (6); Maciej Bruszcza, Z̄ydomla (13); Maciej̄ Barszczewski, Malinówka (7); Maciej̄ Boćkowski, Babince (9); Maciej̄ Brzezniak, Zušno (7); Maciej̄ Froncersiak, Kamionka (6); Maciej̄ Gutowski, Kamionka (6); Maciej̄ Harasimczyk, Zawadzice (15); Maciej̄ Kitlewski, Zušno (7); Maciej̄ Kochanczuk, Sowolewska (16); Maciej̄ Koszczyk, Sowolewska (16); Maciej Maximiec, Zabickie (24); Maciej Milewski, Zelwa (4); Maciej Miszkiel, Zelwa (4); Maciej Skardziuk, Szkiebłowo (22) – im. chrz. Maciej.

Marcin 15: Marcin Choćko, Choćki (7); Marcin Dziedzic, Zušno (7); Marcin Dziekanowski, Zušno (7); Marcin Dzienisik, Szkiebłowo (22); Marcin Jablonski, Choćki (8); Marcin Kawkiel, Rudawka (22); Marcin Kibisz, Łopuchowo (2); Marcin Lysinski, Zušno (7); Marcin Michaluk, Kamionka (6); Marcin Orbik, Zušno (7); Marcin Romanowski, Kamionka (6); Marcin Sadowski, Rudniki (5); Marcin Sidor, Rudniki (5); Marcin Szpakowski, Zušno (7); Marcin Zukowski, Choćki (8) – im. chrz. Marcin.

Marko 3: Marko Czerewacz Sowolewska (17); Marko P̄ypka Sowolewska (17); Marko y Jasko Derbiszowie Sowolewska (17) – im. chrz. Marek, łac. Mar-

cus, im. Marko było notowane w dobie stpol. (Malec 1994 s. 280), zostało utworzone w wyniku derywacji paradygmatycznej od cerk. Mark lub od Marek z alternacją $e : \emptyset$.

Mateusz 11: Matheusz Jankowski, Zuśno (7); Matheusz Jeglinski, Rudniki (5); Matheusz Kitlewski, Zuśno (7); Matheusz Laskowski, Rudniki (5); Matheusz Cýborowski, Kamionka (6); Matheusz Michalczuk, Białowiersnie (3); Matheusz Polewicz, Zelwa (4); Matheusz Siemionczyk, Rudniki (5); Matheusz Wisniewski Zuśno (7); Matheusz Wýsocki, Zuśno (7); Matheusz Zakrzewski, Rudniki (5) – im. chrz. Mateusz, łac. Mathaeus, Mathias (Bubak s. 208, 223).

Matyas 3, Matysek (1): Matýasz Rewkowski, Zawadzice (15); Matyas Borýś, Zawadzice (15); Matýasz Hrýń Zawadzice (15); Matýskowa Wdowa, Zawadzice (15) – im. chrz. Matyjasz, łac. Mat(t)hias, por. Mateusz, Maciej (Malec 1994, s. 274–275). W formie żeńskiej Matyskova Wdowa tkwi imię męskie Matysek z suf. *-ek* od Matys lub Matysko z suf. *-ko* od Matys. Imię Matys występowało jako podstawa nazwisk mieszkańców Białostoczczyzny, por. Matys(z) oraz w formie żeńskiej Matysowa, też nazwiska: Matysik, Matysów, Matysuk (NOB I 233).

Maxim 6: Maxim Bobrowicz(z) [?] Szkiebłowo (21); Maxim Burak, Rakowice (20); Maxim Maýkowski, Rakowice (20); Maxim Rusinczyk, Zabickie (24); Maxim Samson, Łopuchowo (2), Maxim Zyłka, Szkiebłowo (21) – im. chrz. Maksym, łac. Maximus, zapisywane jako Maxim już w dobie stpol. (Malec 1994, s. 277).

Michał 31, Michalko 1: Michał Swierplis, Łopuchowo (2); Michał Sawicki, Szkiebłowo (21); Michał Buzun [Bazur?], Sowolewska (16); Michał Bobko, Zawadzice (14); Michał Borysienia, Rakowice (20); Michał Chortowski, Zýdomla (13); Michał Chowko, Szkiebłowo (22); Michał Cichoń, Rudniki (5); Michał Dudkowski, Starożynce (25); Michał Haponik, Rakowice (20); Michał Hołowieszczyk, Proleyki (17); Michał Jabłoński, Choćki (8); Michał Jaszczýk, Rakowice (20); Michał Jenzýk, Sowolewska (16); Michał Jozubowicz, Zawadzice (14); Michał Kiecun, Szkiebłowo (21); Michał Kondracik, Starożynce (25); Michał Kondrasz, Szkiebłowo (22); Michał Kozioł, Rudniki (5); Michał Kukuć, Proleyki (18); Michał Kulik, Zuśno (7); Michał Łukowski, Łopuchowo (2); Michał Mieýłuk, Szkiebłowo (22); Michał Putra, Rudniki (5); Michał Rutkowski, Zuśno (7); Michał Sanicki, Folwark Wolka z Ogrodnikami (4); Michał Siemion, Rudniki (5); Michał Stankowski, Lebidzin (8); Michał Supronik, Rakowice (20); Michał Szurpak, Szkiebłowo (21); Michał Wýsocki, Zuśno (7); Michałko Moyszeýczyk, Rudawka (22) – im. chrz. Michał. Michałko z suf. *-ko* od Michał.

Michalko zob. Michał

Mikołaj 3: Mikołaj Sobolewski, Kamionka (6); Mikołaj Lebioda, Rudniki (5); Mikołaj Sawka, Sowolewska (16) – im. chrz. Mikołaj (Malec 1994, s. 290).

Oleksiej zob. Alexi

Oles zob. Alexi

Omelian 1: Omelian Kowal, Sowolewska (16) – im. chrz. Om(i)elijan, wsł. Om(i)elijan, Omelijan, łac. Aemilianus (Malec 1994, s. 299).

Oniako 1: Oniako Czerewacz, Sowolewska (16); – im. chrz. z suf. *-ako* od im. wsł. Onikij, łac. Ioannicius, scs. Ioanikii, św. Joannicjusz Wielki (Malec 1994, s. 299).

Onisko 1: Onisko Hrŷń, Zawadzice (15) – im. chrz. z suf. *-ko* od wsł. Onis// Oniś, cerk. Onisij, Onisim, Anisij, por. nazwiska Oniskow, Oniskowicz, Onisz, Oniszczuk (NOB I 275). Imię cerk. Onisij na pograniczu polsko-białoruskim było notowane w formach: Onis, Onisko, Anys, Onis, Onisiej, Oniś. Wywodzi się z łac. Anysius (Tichoniuk 2000, s. 69, 120).

Ostap 1, Ostapko 1: Ostap Dobryaniec, Sowolewska (16); Ostapko Kuczeniuk, Sowolewska (17) – im. chrz. Awstacy, adaptacja wsł. Ostafiej, Ostafio, Ostap, Ostapek (Malec 1994, s. 191). Formę Ostapko utworzono suf. *-ko* od Ostap.

Owchim 1: Owchim Kuczeniuk Sowolewska (16) – im. chrz. Ochym w wersji wsł. Ochym, Ofim (Malec 1994, s. 296). Jest to imię Eutymiusz z grec. Euthymios, cer. Jewfimij, używane w formach: Auchim, Awchim, Ochim, Ochimko, Owchim i innych (Tichoniuk 2000, s. 87–88).

Parfen 1: Parfen Pankiewicz, Sowolewska (17) – im. chrz. Parchomi(j), w strus. Parfenij, brus. Parfen (Malec 1994, s. 303). Jest to imię cerk. Parfienij, używane na pograniczu polsko-białoruskim w formach: Parchim, Parfen, Parfim od Parteniusz (Tichoniuk 2000, s. 122).

Paweł 13, Pawłuk 4: Paweł Kosinski, Zuśno (7); Paweł Burin [?] Choćki (7); Paweł Chołdzieŷ, Zuśno (7); Paweł Hanc, Zuśno (7); Paweł Juszkieicz, Zelwa (4); Paweł Kowalewski, Rudniki (5); Paweł Kozioł, Rudniki (5); Paweł Namiętkiewicz, Zelwa (4); Paweł Paraszkieicz, Rudniki (5); Paweł Sadowski, Malinowka (6); Paweł Sidor, Choćki (8); Paweł Tyborowski, Łopuchowo (2); Paweł Wroblewski, Zuśno (7); Pawłuk Baŷdziuk, Sowolewska (16); Pawłuk Czymbier, Zŷdomla (13); Pawłuk Krzŷwicki, Staroŷynce (25); Pawłuk Nowik, Zŷdomla (14) – im. chrz. Paweł, w formie Pawłuk od Paweł z suf. *-uk*.

Pawłuk zob. Paweł

Pietruk zob. Piotr

Piotr 7, Pietruk 2, Piotruk 1: Pietruk Cis, Sowolewska (17); Pietruk Kondraszuk, Szkieblowo (22); Piotr Alboszta, Folwark Sumowo (2); Piotr Bobko, Zawadzice (15); Piotr Buc[dalsza część nazwiska zamazana], Choćki (7), Piotr Hołubowicz, Łopuchowo (2); Piotr Jlikowicz [?] Zŷdomla (13); Piotr Karolewski [?] Choćki (7); Piotr Maleiewicz, Sowolewska (15); Piotruk Lis, Staroŷynce (25) – im. chrz. Piotr. Forma Piotruk od Piotr z suf. *-uk*. Forma Pietruk jest bez przegłosu, oboczna do formy Piotruk z przegłosem.

Prokop 1: Prokop Stolarz, Rudawka (22) – im. chrz. Prokop (Malec 1994, s. 313).

Roman 3: Roman Bułach, Sowolewska (16); Roman Grȳgusienia, Zawadzice (14); Roman Maniuta, Zawadzice (14) – im. chrz. Roman (Malec 1994, s. 318–319).

Samuel 1, Samuś 2: Samus Korzeniecki, Zawadzice (14); Samuel Bielawski, Szkiebłowo (22); Samuś Borysienia, Rakowice (20) – im. chrz. Samuel, w formie Samuś z suf. *-uś*.

Samuś zob. Samuel

Sawoś 1, Sowoś 1: Sawoś Haponik, Rakowice (20); Sowoś Olszewski, Osiałość w Lichosielcach (25) – im. Sawoś z suf. *-oś* od im. chrz. Sawa. Im. chrz. Sawa nosił uczeń św. Metodego (Malec 1994, s. 321). Im. Sowoś z suf. *-uś* od Sawa.

Siemion zob. Szymon

Sowoś zob. Sawoś

Stanisław 4, Staś 3: Stanisław Jankowski, Rebelinszczyzna (8); Stanisław Krzykwa, Kamionka (6); Stanisław Sienko, Zuśno (7); Stanisław Tyborowski, Łopuchowo (2); Stas Danilczyk, Wolka (23); Stas Maleiewicz, Sowolewska (15); Staś Dawidow, Zawadzice (15) – im. stpol. Stanisław. Forma Staś z suf. *-ś* od Stanisław.

Stefan 17: Stefan Sztuk, Malinowka (6); Stefan Axentŷ, Zŷdomla (13); Stefan Bugieda, Rakowice (20); Stefan Czerewacz, Sowolewska (17); Stefan Hryń Zawadzice (15); Stefan Kalesnik, Obuchowo (11); Stefan Kuszniierz, Zŷdomla (14); Stefan Masłowski, Zawadzice (14); Stefan Mŷszczuk, Szkiebłowo (22); Stefan Niechwiedko, Zŷdomla (13); Stefan Nowik, Wolka (23); Stefan Rewkowski, Zawadzice (14); Stefan Rewkowski, Rakowice (20); Stefan Roŷymierski, Malinowka (6); Stefan Sapiha Rakowice (20); Stefan Sawka, Sowolewska (15); Stefan Zukowski, Rakowice (20) – im. chrz. Stefan, łac. Stephanus (Malec 1994, s. 325).

Straś 1: Straś Połudzien, Zŷdomla (13) – im. brus. Strabon, Stravon, łac. Strabon (SI 250) tu w formie skróconej z suf. *-ś*. Imię Strabon nie było notowane w dobie staropolskiej. Na pograniczu polsko-białoruskim imię to miało postać: Straton, Stratonik i było używane w formach: Strach, Strasz, Strok, Strucz, Struk i innych (Tichoniuk 2000, s. 132).

Scepan 1, Sciepan 1: Scepan Nalewaŷko, Osiałość w Lichosielcach (25); Sciepan Krzywicki, Staroŷynce (25) – im. chrz. Szczepan – Stefan (Malec 1994, s. 325). W zapisach widoczna wymowa mazurząca: *szez* jako *sc*, *sć*.

Szymon 13, Siemion 6: Siemion Antonik, Rudawka (22); Siemion Multan, Sowolewska (17); Siemion Nowik [?], Rudawka (22); Siemion Połudzien, Zŷdomla (14); Siemion Włas lub Włos [?] Zŷdomla (14); Siemion Zacharczyk, Rakowice (20); Szymon Gaiewski, Malinówka (7); Szŷmon Hanczar, Szkiebłowo (21);

Szymon Kałmacz Szkiebłowo (22); Szýmón Konopka, Białowiersnie (3); Szýmón Krzýkwa, Kamionka (6); Szýmón Kucharz, Starożynce (25); Szýmón Łuczniak, Daniłowce (3); Szýmón Paraskiewicz, Choćki (8); Szymon Polewicz, Zelwa (4); Szýmón Serdecki, Zušno (7); Szýmón Skibinski, Choćki (8); Szýmón Witkowski, Zušno (7); Szymon Zukowski, Choćki (7) – im. chrz. Szymon w wersji wśł. Siemion (Malec 1994, s. 326).

Tomasz 10: Tomasz Nestorowicz, Rudniki (5); Tomasz Baran, Choćki (7); Tomasz Jaroszewicz, Rudniki (5); Tomasz Namietkiewicz, Zelwa (4); Tomasz Marek, Kamionka (6); Tomasz Raczkowski, Kamionka (6); Tomasz Trochým, Choćki (8); Tomasz Wikarski, Choćki (8); Tomasz Zabickie (24); Tomasz Wroblewski, Zušno (7) – im. chrz. Tomasz, łac. Thomas (Malec 1994, s. 332–333).

Trochim 1: Trochim Abramczuk, Sowolewska (16) – im. chrz. wśł. Trochim, łac. Trophimus, cerk. Trofim, na pograniczu polsko-białoruskim używane w formach: Trachim, Trochim, Trochym, Trofim, itd. (Tichoniuk 2000, s. 139).

Wasiel, Wasil zob. Wasil

Wasil 9, Wasil 2, Wasiel 1, Bazyl 1, Bazyl 1: Bazyl Rusinczyk, Zabickie (24); Bazyl Zabicki, Białowiersnie (3); Wasiel Raszkowski, Kamionka (6); Wasil Bryndziuk, Rakowice (20); Wasil Kiecun, Szkiebłowo (21); Wasil Krzýwicki, Starożynce (25); Wasil Kuczeniuk Sowolewska (16); Wasil Lewko, Kamionka 22 (6); Wasil Makarewicz Zawadzice (14); Wasil Malewicz, Sowolewska (15); Wasil Swiokła, Sowolewska (16); Wasilowa Chowkowa, Szkiebłowo (22); Wasil Biczýk, Zýdomla (13); Wasil Korzenczuk, Zýdomla (14) – im. chrz. Bazyl z łac. Basilius, wśł. Wasyl (Malec 1994, s. 196). J. Domin podaje ros. Vasilij, jako formę podstawową tego imienia, ros. Vasil jako formę hipokorystyczną: Vasilij > Vasil, jak Valerij > Valer, Valentij > Valent (Domin 1982, s. 24, 169) Imię zapisano jako Wasil z wymianą *l* na *ł* oraz jako Wasiel z obniżoną wymową samogłoski *-i-* przed spółgłoską półotwartą *l* (typ mięły „miły” Dejna 155–156).

Wawrzyniec zob. Ławryn

Wincenty 1: Wincenty Zankowski, Rudniki (5) – im. chrz. Wincenty.

Wojciech 11: Woýciech Stogłów, Kamionka (6); Woýciech Choma, Kamionka (6); Woyciech Dziobkowski, Rudniki (5); Woýciech Goiewski, Malinówka (7); Woyciech Laskowski, Folwark Wolka z Ogródnikami (4); Woýciech Ligocki, Zušno (7); Woýciech Orbik, Zušno (7); Woyciech Putra, Rudniki (5); Woýciech Rzodkiewicz, Lebedzin (8); Woyciech Sadowski, Choćki (7); Woýciech Woýnowski, Rudniki (5) – im. stpol. Wojciech, św. Wojciech, często nadawane w kościele katolickim.

Zacharko 4: Zacharko Chowko, Szkiebłowo (22); Zacharko Ciuk, w Lichosielcach (25); Zacharko Czerewacz, Sowolewska (16); Zacharko Dobryńanec, Sowolewska (16) – im. chrz. Zachariasz, tu z suf. *-ko* od Zachar.

Poddani klasztoru wigierskiego nosili przede wszystkim imiona chrześcijańskie. Z imion słowiańskich występują tylko te najbardziej popularne, które weszły w skład imion świętych Kościoła rzymskokatolickiego: *Stanisław, Wojciech, Kazimierz* i imiona tzw. dynastyczne (Malec 2001, s. 85), nadawane w rodzinach królewskich: *Bolesław*¹⁰ i *Bogusław*. Imię *Kazimierz* było bardzo popularne na Kresach północno-wschodnich, nosił je św. Kazimierz, kanonizowany w katedrze wileńskiej w 1604 r.¹¹ Wyjątkiem jest tu tylko raz zapisane w formie skróconej imię słowiańskie *Chwaluk* derywowane od imion dwuczłonowych typu *Chwalibog, Chwalimir, Chwalisław* (Malec 1971, s. 75).

Imiona w dokumencie zapisywano w postaci używanej w języku potocznym. Wśród nich pojawiają się imiona polskie pochodzenia chrześcijańskiego oraz imiona staropolskie zawsze zapisywane w formie podstawowej: *Adam, Benedykt, Bogusław, Dawid, Dominik, Filip, Franciszek, Fryderyk, Józef, Kasper, Kazimierz, Krzysztof, Leon, Łukasz, Maciej, Marcin, Mateusz, Roman, Samuel, Stanisław, Stefan, Szczepan, Tomasz, Wincenty, Wojciech*. Obok nich występują imiona należące do imion mniej popularnych w języku polskim: *Eliasz, Maxim, Prokop, Trochim* oraz imiona chrześcijańskie używane w formie podstawowej i formach pochodnych: *Andrzej – Andruk, Andrus, Jędrzej; Bartłomiej – Bołtruk; Jerzy – Jurko; Krzysztof – Krzysiuk; Matyjasz – Matysek; Michał – Michałko; Paweł – Pawluk; Piotr – Pietruk, Piotruk; Wawrzyniec – Lauryn*. W niektórych wypadkach nie zapisano w dokumencie formy podstawowej, a jedynie modyfikujące ją derywaty. Tylko w formach pochodnych poświadczono są imiona: *Janusz* od Jan, *Jarmosz* od Jarmoła, *Julech* od Julian, *Kondrasz* od Kondrat, *Kościuk, Kostus* od Kost – Konstanty.

Nazwy osobowe poddanych klasztoru wigierskiego wskazują, że oprócz ludności polskiej w dobrach klasztornych mieszkała ludność białoruska. Część imion chrześcijańskich została utrwalona w polskiej wersji językowej używanej w Kościele katolickim i wschodniosłowiańskiej, jak: *Aleksy – Aleksiej / Oleksiej; Antoni – Anton; Bazyli – Wasil; Daniel – Daniło; Gabriel – Hawrus* (Hawryło); *Grzegorz – Hryhor; Jakub* (Jakob) – *Jakow; Jan – Iwan, Szymon – Siemion*. Zapewne chłopci pochodzenia białoruskiego nosili imiona: *Audakim, Choldzieŭ, Chwaluk, Chwedor / Chwidor; Cimoch, Dziemid, Dzieńis, Jakim, Karp, Omelian, Owchim, Parfen, Oniako, Onisko, Ostap, Ławryn, Ławruk, Ławreń, Ławruś*. Najczęściej nadawane imiona wschodniosłowiańskie na badanym terenie to: *Aleksiej, Wasil, Chwedor, Cimoch, Daniło, Hryhor, Jakim, Iwan, Ławryn, Siemion*.

Zarówno imiona polskie, jak i wschodniosłowiańskie były zapisywane w formach skróconych i spieszonych używanych w języku potocznym. Cechą

¹⁰ J. Hertel: *Imiennictwo danastii piastowskiej we wczesnym średniowieczu*. Warszawa 1980.

¹¹ Święto św. Kazimierza obchodzone jest w Kościele 4 marca. Na Litwie dzień św. Kazimierza to słynne Kaziuki.

charakterystyczną form imiennych poddanych klasztoru wigierskiego są imiona zakończone na *-ko*, często spotykane na Kresach wschodnich. Sufiks *-ko* tworzył derywaty hipokorystyczne zarówno od skróconej, jak i od pełnej formy imienia. *Jacko* (: Jac(z)), *Jasko* (: Jas(ś)), *Janko* (: Jan), *Jurko* (: Jura), *Michalko* (: Michał), *Ostapko* (: Ostap), *Onisko* (: Onis / Oniś), *Zacharko* (: Zachary). Jedno imię zakończone na *-ko* utworzono sufiksem *-ako* *Oniako* (: Onikij) i jedno w wyniku zmiany paradygmatu *Marko* (: wsł. Mark lub Marek). Dużą żywotność sufiksu *-ko* w tworzeniu imiennych form hipokorystycznych zaobserwowano w XV i XVI w. na terenie ziemi halickiej i lwowskiej (Szulowska 1992, s. 17) oraz na pograniczu polsko-białoruskim (Tichoniuk 1988, s. 43).

Mieszkańcy wsi w języku potocznym używali form imiennych derywowanych sufiksem *-uk*: *Andruk*, *Boltruk*, *Chwaluk*, *Kościuk*, *Krzyściuk*, *Ławruk*, *Pawluk*, *Pietruk*, *Piotruk* oraz sufiksem *-us / -uś*: *Andrus*, *Gabrus*, *Gabruś*, *Hawrus*, *Kostus*, *Ławruś*, *Samuś*, *Sowuś*; *-s / -ś* jak: *Oles / Oleś*, *Staś*, *Straś* od Strabon; *-oś* *Hryhoś*, *Sawoś*. W przypadku sufiksów zawierających spółgłoski: *s*, *ś* nie zawsze można rozstrzygnąć, czy mówiono, używając sufiksów *-s* czy *-ś*; *-us* czy *-uś*, ponieważ pisarz mógł pomijać znaki diakrytyczne. Przepisując imiona z dokumentu, starano się o wierne odwzorowanie wszystkich cech językowych. Tam więc, gdzie nie można było dostrzec znaku diakrytycznego nad literą *s* w wygłosie imienia, przyjmowano, że możliwa była wymowa potoczna typu *Gabrus* i *Gabruś*. Ziemie należące do klasztoru wigierskiego obejmowały znaczny obszar Puszczy Przełomskiej i Puszczy Perstuńskiej, sięgając od granic pruskich aż po okolice Augustowa i Lipska. Wśród innych form pochodnych można wskazać na derywaty utworzone sufiksami: *-usz*: *Janusz*; *-asz*: *Kondrasz*; *-osz*: *Jarmosz*; *-ek*: *Matysek*; *-eń*: *Ławreń*, *-ej*: *Chodziej*; *-ech*: *Julech*; *-och*: *Cimoch* oraz utworzone w wyniku derywacji paradygmatycznej z końcówką \emptyset : *Bazył* od Bazyli i końcówką *-a*: *Iwa* od Iwan.

Imiona występujące w dokumencie były zapisywane w formach potocznych, używanych w danej miejscowości. Mieszkańcy poszczególnych wsi nosili imiona polskie i białoruskie, bowiem w dobrach należących do klasztoru wigierskiego w 1745 r. obok ludności polskiej żyła ludność białoruska. W dokumencie jest wzmianka o cerkwi prawosławnej w Lipsku. Do wsi Szkieblowo (dziś Skieblewo, gm. Lipsk) należały 32 włóki. Pisarz zaznaczył: „Wies Szkieblowo ma z Cerkiewnemi Włok 32. Ztych samych na Cerkiew Lipską wolnych Wł. 2”. Włóki cerkiewne we wsi Skieblewo były wymieniane w tzw. rewizji Leśnictwa Persztuńskiego w roku 1679 oraz w roku 1668 w „Inwentarzu Podania Dobr [...] Kameldulom Na Wygrach”.

Podczas sporządzania inwentarza komisarze używali języka polskiego, bo w tym języku spisano dokument. W imionach wschodniosłowiańskich pojawia się afryktywizacja *t'*, *d'* > *ć*, *dź*: *Dziemid* – wsł. Diomid; *Dzienis* – wsł. Denis; *Chodziej* – Chodź, cerk. Fieodot. Z innych zjawisk fonetycznych należy zauwa-

żyć obniżenie artykulacyjne samogłoski *i* przed spółgłoską półotwartą: *Wasiel* – wsł. *Wasil*, wymowę spółgłoski *l* jako *ł*: *Wasił* – wsł. *Wasil*; przegłos ‘*e* > ‘*o* np. *Piotruk* – *Pietruk* oraz zamianę samogłosek *a-* w *o-* *Aleksiej* / *Oleksiej*.

Wnioski

W połowie XVIII w. w dobrach kamedułów wigierskich do identyfikacji poddanych chłopów powszechnie używano systemu dwuimiennego. Pisarz dokumentu utrwalił imiona i nazwiska osób użytkujących dobra zakonne. W połowie XVIII w. dodatkowe określenia stosowano najczęściej do identyfikacji kobiet, które dziedziczyły uprawianą ziemię po śmierci mężów. Zapisane imiona męskie pokazują, że we wsiach i folwarkach zakonnych obok ludności polskiej tzw. osiadłość tworzyła też ludność białoruska. Pisarz utrwalił w dokumencie formy podstawowe imion oraz używane w języku potocznym formy hipokorystyczne derywowane od imion polskich i wschodniosłowiańskich. Łącznie w słowniku przedstawiono 69 imion męskich, które posłużyły do nominacji 530 osób. Część imion została zanotowana w formach podstawowych, inne zaś tylko w formach skróconych (derywowanych).

Do najczęściej nadawanych imion należą: Jan, Andrzej, Michał, Maciej, Szymon / Siemion, Chwiodor, Jakub, Paweł, Stefan, Marcin, Bazyli / Wasyl, Grzegorz / Hryhor, Franciszek, Józef, Aleksiej / Oleksiej, Mateusz, Wojciech.

Wśród najpopularniejszych imion pierwsze miejsce zajmuje Jan. Imię to było bardzo popularne również na Mazowszu między XVI a XVII w. (Szulowska 2004, s. 60–62) i należało zawsze do najpopularniejszych imion męskich w Polsce.

Wykaz skrótów

- AP – E. Wolnicz-Pawłowska, Wanda Szumowska: *Antroponimia polska na kresach południowo-wschodnich XV–XIX wiek*. Warszawa 1998.
- Biryła – M. W. Biryła: *Bielaruskaja antroponimia*. T. I–III. Minsk 1966–1982.
- Bubak – J. Bubak: *Księga naszych imion*. Wrocław 1993.
- Dejna – K. Dejna: *Dialekty polskie*. Wrocław – Warszawa – Kraków – Gdańsk 1973.
- Domin – J. Domin: *Słotwórstwo hipokorystyków od imion własnych osobowych w języku polskim i rosyjskim*. Gdańsk 1982.
- Malec 1971 – M. Malec: *Budowa morfologiczna staropolskich złożonych imion osobowych*. Wrocław – Warszawa – Kraków – Gdańsk 1971.
- Malec 1982 – M. Malec: *Staropolskie skrócone nazwy osobowe od imion dwuczłonowych*, Wrocław – Warszawa – Kraków – Gdańsk – Łódź 1982.
- Malec 1994 – M. Malec: *Imiona chrześcijańskie w średniowiecznej Polsce*. Kraków 1994.
- Malec 2001 – M. Malec: *Imię w polskiej antroponimii i kulturze*. Kraków 2001.

- NB – L. Dacewicz: *Antroponimia Białegostoku w XVII–XVIII wieku*. Białystok 2001.
- NOB – Z. Abramowicz, L. Citko, L. Dacewicz: *Słownik historycznych nazw osobowych Białostoczczyzny (XV–XVII w.)*. T. I. Białystok 1997.
- SI – *Słownik imion*. Wyd. 2 popr. i rozszerzone. Oprac. W. Janowska, A. Skarbak, B. Zbikowska, J. Zbiniowska. Wrocław – Warszawa – Kraków 1991.
- Szulowska 2004 – W. Szulowska: *Dawna antroponimia Mazowsza (XV–X(VII w.)*. Olsztyn 2004.
- Szulowska 1992 – W. Szulowska: *Imiennictwo dawnej ziemi halickiej i lwowskiej*. Warszawa 1992.
- Tichoniuk 2000 – B. Tichoniuk: *Imiona i ich formy na pograniczu polsko-białoruskim od XVI wieku do roku 1839*, Zielona Góra 2000.
- Tichoniuk 1988 – B. Tichoniuk: *Antroponimia południowej Białostoczczyzny w XVI wieku*. Zielona Góra 1988.

Summary

The article relates to male names of the subjects in the grounds of the Kamedulowie Wigierscy (lake Wigry). The names originate from the manuscript called *Inwentarz Ogólny Dóbr Funduszowych Klasztoru Wygierskiego Xięży Kamaldulów przed Generalną Kommissją J.K.Mci y Rzeczpospolitej sporządzony. Roku 1745*. The subjects of Wigierski convent had primarily christian names. Among Slav names it is possible to mention only the most popular ones that are counted among the names of Roman Catholic Church Saints: *Stanisław, Wojciech*, and names given in royal families: *Kazimierz, Bolesław*. However, there is an exception of a Slav name written in a shortened form *Chwałuk* derived by suffix *-uk* from the names of the type of *Chwałisław*. There are 69 male names mentioned in the document. The most popular names are such as: *Jan, Andrzej, Michał, Maciej, Szymon/Siemon, Chwiodor, Jakub, Paweł, Stefan, Marcin, Bazyl / Wasyl, Grzegorz / Hryhor, Franciszek, Józef, Aleksiej/Oleksiej, Mateusz, Wojciech*. However, *Jan* is the most popular one.